Vught

Raadsinformatiebrief

Datum	5 december 2023
Onderwerp	Uitvoeringsplan 2024 Nota Energie en Klimaat 2022-2030
Zaaknummer	Z22 - 248138
Documentnr.	UIT/23 - 579460

Inleiding

Bij deze raadsinformatiebrief treft u het uitvoeringsplan 2024 van de nota Energie en Klimaat aan (bijlage 2). De beschikbare financiële middelen blijken ontoereikend om de kosten van alle concrete acties te dekken. De reden hiervoor is de prioriteit van het gemeente brede SoortenManagementPlan, zodat er isolatiemaatregelen getroffen kunnen worden. Om binnen de beschikbare budgetten in de meerjarenbegroting te blijven, zijn de ambities voor 2024 daarom geprioriteerd en getemporiseerd. Woningeigenaren zijn vanuit de Rijksoverheid verplicht om een duur ecologisch onderzoek te doen, om te onderzoeken of er beschermde diersoorten in de (spouw)muur aanwezig zijn, zoals vleermuizen. Wie dat niet doet, riskeert een boete. De gemeente wil inwoners hierbij ondersteunen en daarom wordt voor de gehele gemeente een SoortenManagementPlan uitgevoerd. Kort gezegd betekent dit dat voor de gehele gemeente dit ecologisch onderzoek wordt gedaan, zodat individuele woningeigenaren dat niet meer hoeven te doen en daarin worden ontlast.

Voorgeschiedenis

- Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030
- Uitvoeringsplan 2023 Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030

Inhoudelijk

Uitvoeringsplan 2024 Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030

Samen met maatschappelijke partners is de afgelopen tijd gewerkt aan het uitvoeringsplan voor het jaar 2024. Met dit uitvoeringplan wordt gewerkt aan de doelstellingen van de Nota Energie en Klimaat. In het uitvoeringsplan van 2024 staan concrete acties per thema opgenomen, waaraan komend jaar gewerkt wordt. Wederom doen we de uitvoering hiervan graag met lokale partners om zo dicht mogelijk bij de inwoners van Vught te blijven en hen te helpen met verduurzaming. Het uitvoeringsplan van 2024 is op 5 december 2023 door het college vastgesteld.

Financiën

Om binnen de beschikbare budgetten in de meerjarenbegroting te blijven, zijn de ambities voor 2024 geprioriteerd en getemporiseerd. Allerhoogste prioriteit heeft het SoortenManagementPlan, zodat er isolatiemaatregelen getroffen kunnen worden. Hiermee lopen de voorgestelde

activiteiten financieel weer in lijn met onze meerjarenbegroting. De beschikbare budgetten zijn voornamelijk afkomstig uit de CDOKE-middelen.

Monitoring Uitvoeringsplan 2023 Nota Energie en Klimaat
In januari 2024 ontvangt de gemeenteraad een raadsinformatiebrief over de monitoring van het uitvoeringsplan 2023. Hierin staat per concrete actie uit het uitvoeringsplan opgenomen wat daarmee is gedaan in 2023.

Burgemeester en wethouders van Vught,

de secretaris,	de burgemeester,
W.F.F. Keijzers	R.J. van de Mortel

Bijlage(n):

1. Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030
2. Uitvoeringsplan 2024 Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030

Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030

Versie 21 december 2022

Inhoud

Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030 1
1. Inleiding 3
1.1 Noodzaak 3
1.2 Waarom een Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030 3
1.2.1 Rol van de gemeente Vught 3
..... 4
1.3 Totstandkoming 5
2. Leidende principes 5
3. Thema's Energie en Klimaat 7
3.1 Inleiding 7
3.2 Regionale Energiestrategie (RES) 7
3.2.1 Inleiding 7
3.2.2 Regionale Energiestrategie Noordoost-Brabant (RESNOB) 7
3.3 Zon- en wind beleid 8
3.3.1 Inleiding 8
3.3.2 Grootschalige opwek 8
3.3.3 Kleinschalige opwek en energiebesparing 8
3.3.4 Energie-entiteit 8
Doelstellingen zon- en windbeleid richting 2030 en 2050 8
3.4 Warmtetransitie 9
3.4.1 Inleiding 9
3.4.2 Samenwerking voor wijkuitvoeringsplannen 9
Doelstellingen warmtetransitie richting 2030 9
3.5 Klimaatadaptatie 9
3.5.1 Inleiding 9
Doelstellingen klimaatadaptatie richting 2030 9
4. Participatie en communicatie 10
5. Monitoring 10
6. Planmatige financiering 10

1. Inleiding

1.1 Noodzaak

De noodzaak om met energie en klimaat grote stappen te zetten zien we terug in de praktijk. Vorig jaar kwam in het IPPC rapport naar voren dat internationale, nationale en lokale beleidsdoelen noodzakelijk zijn om klimaatverandering af te remmen en klaar te zijn voor een veranderende wereld. Dat moeten we zowel mitigerend (duurzame opwek van energie en warmte) als klimaatadaptief doen (aanpassen en voorbereiden op klimaateffecten). In het Energieakkoord uit 2013, de Energieagenda uit 2016 en het Klimaatakkoord uit 2019 zijn de thema's energie, warmte en klimaatadaptatie opgenomen, met handreikingen om daarmee aan de slag te gaan.

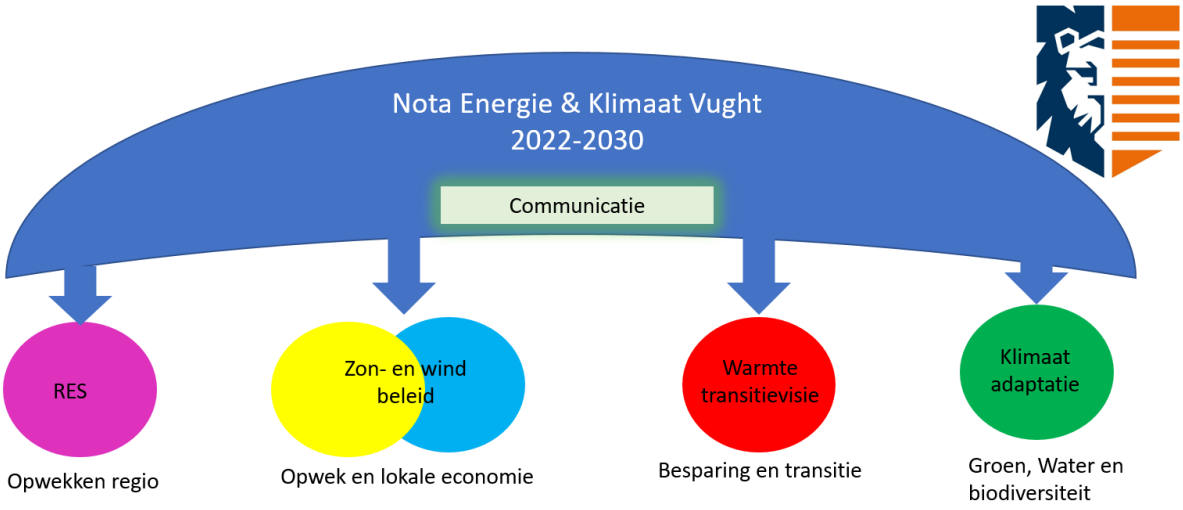
1.2 Waarom een Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030

Naast de internationale en nationale afspraken rondom energie en klimaat, zijn er ook lokaal in Vught afspraken gemaakt. In het coalitieakkoord 2021-2026 van Vught is opgenomen dat we als gemeente een planmatige aanpak opstellen waarin concrete doelen, fasering, prioriteiten en middelentoewijzing zijn opgenomen. Hiermee werken we de komende jaren integraal aan de beleidsdoelen voor 2030 en 2050 binnen het beleid voor energie en klimaat. Daarom heeft de gemeente Vught het voornemen om met elkaar verweven thema's rondom energie en klimaat onder één integrale nota onder te brengen voor acht jaar, tot het jaar 2030. Hierbij wordt ook een doorkijk naar 2050 gemaakt, zodat er planmatig op de lange termijn gestuurd kan worden. De nota is ervoor bedoeld om bestaand (en komend) beleid samen te voegen en daaruit integrale, logische afwegingen te maken over wat daadwerkelijk nodig is voor elk thema en de prioritering en volgordelijkheid aan te geven. Niet alles kan tegelijkertijd vanwege tijd, budget en capaciteit. Er is structuur en prioritering nodig in doelstellingen die in het beleid zijn opgenomen. De nota die nu voor u ligt stuurt daarop. In de jaarlijkse uitvoeringsplannen van de nota worden de concrete acties voor elk thema opgenomen en worden integrale overwegingen meegenomen. Het eerste uitvoeringsplan gaat over 2023 en wordt eind 2022 samen met de nota aangeboden aan de gemeenteraad.

1.2.1 Rol van de gemeente Vught

Hierboven is de noodzaak benoemd om Vught verder te brengen met een duurzame energievoorziening en aanpassing aan het klimaat. Hier hoort een passende rol van de gemeente bij. Als gemeente wachten we niet meer af. We nemen een aanjagende en regisserende rol om te zorgen dat er resultaat wordt geboekt. De ene keer stellen we kaders op waarbinnen inwoners zelf hun steentje bij kunnen dragen. Een andere keer sturen we met regelgeving en normen om de doelstellingen te behalen. We werken als gemeente actief aan projecten die we zelf opzetten en sluiten als het gewenst is aan bij projecten die door bewonersorganisaties worden opgezet. Als bewoners zelf met projecten bezig zijn, kijken we hoe we als gemeente kunnen ondersteunen. We betrekken graag bewonersorganisaties die aansluiten bij projecten opgezet door de gemeente zelf. De bijdrage moet aansluiten op de doelen van de nota en het maatschappelijk belang.

Hieronder zijn de thema's van de nota schematisch weergegeven.

Uitvoeringsprogramma per jaar

Hoofdonderwerpen Klimaatnota Vught

RES	De regionale energie strategie is vastgesteld in 2021. Het betreft de RES 1.0. in 2023 wordt de nieuwe versie verwacht waarin ook de concrete invulling van grootschalige energie en de uitwerking van de warmte transitie visie wordt opgenomen.
Zonne & wind beleid	Het beleidskader Wind en Zon wordt in 2022 vastgesteld en resulteert in concrete beleidskaders en zoekgebieden voor wind en zonne-energie in de gemeente Vught. Het betreft hier grootschalige opwek vanaf 15Kw. Tevens loopt er een traject om tot 100% lokaal eigendom energie te komen. We stellen in 2022 de zoekgebieden vast. Het traject richting Plan Mer is ingezet.
Warmte transitievisie	De Transitie Visie Warmte is vastgesteld in 2021. Uitvoering start met pilots en wordt programmatisch ingezet.
Klimaat adaptatie	De Nota Vught klimaat adaptief is vastgesteld in 2019. Naast deze nota is het nieuwe Programma Water en Riolering (PWR) vastgesteld in 2022, wordt gewerkt aan het Groenvisie en de actualisatie van de Nota Biodiversiteit in 2023, die relevant zijn voor klimaatadaptatie.

1.3 Totstandkoming

De gemeente heeft alle op energie en klimaatgerichte (bewoner)organisaties benaderd om invulling te geven aan de concept nota. De lokale energiecoöperaties Vughtse Energie Transitie (VET), Huis en omgeving in Transitie (HOT), burgerinitiatief KANT en Energiecollectief Vught (ECV) hebben hiervoor input gegeven. Met inzet van hun lokale betrokkenheid, expertise, kennis en kunde is voor de beleidsvelden energie en klimaat richting 2030 een doelgerichte koers uitgezet. Daarnaast konden inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden in de periode van 10 oktober tot en met 6 november 2022 via een zienswijzeprocedure hun zienswijze indienen op de concept nota.

2. Leidende principes

Bij het maken van beleid en de uitvoering daarvan, is het belangrijk om te bepalen wat nou echt belangrijk is. 'Leidende principes' zijn vuistregels die besluitvorming sturen en richting geven aan de uitvoering van concrete acties. Ze zijn abstract en overkoepelend boven de thema's. De leidende principes worden vertaald in concrete doelstellingen. De concrete doelstellingen zijn in hoofdstuk 3 per thema benoemd.

Hieronder de leidende principes die we als gemeente in het kader van energie en klimaat belangrijk vinden en leidend moeten zijn bij (her)ontwikkeling in Vught.

- We werken samen met de natuurlijke systemen van bodem, water, wind en/of zon voor de opwek van energie en warmte.

  Waar we de afgelopen decennia en nu nog steeds gebruik maken van fossiele brandstoffen die ooit uitgeput raken en schadelijk zijn voor mens en omgeving, stappen we over op hernieuwbare energiebronnen. Dit doen we met zon en/of windenergie. Warmte wekken we indien mogelijk op uit de aarde of water. Innovaties die buiten deze systemen omgaan worden indien ze kansrijk, veilig zijn en op milieuaspecten zijn onderzocht, ook in overweging genomen om te gebruiken.

- Opwek en verbruik van energie worden zoveel mogelijk met elkaar gecombineerd.

  Er wordt ingezet op slimme technologie om energieverbruik en-opwek zoveel mogelijk gelijktijdig plaats te laten vinden en het netwerk zoveel mogelijk te ontlasten. In tijden van overbelasting van het energienet is het slim om de afstand tussen de plaats van de opwek van energie en de plaats van het verbruik niet te groot te laten zijn. Zo is minder (ondergrondse) infrastructuur nodig. Daarnaast is het handig om verbruik en opwek meer op elkaar af te stemmen, zodat het energienet minder wordt belast. Hierbij kan worden gedacht aan lokale opslag van energie in woonwijken, als zonnepanelen (van particulieren) meer opwekken dan wat het huishouden verbruikt. Mogelijk kunnen buren opgewekte energie met elkaar uitwisselen.

- Voor de warmteopgave werken we met het principe van de Trias Energetica.

  Er wordt gewerkt vanuit het principe van de Trias Energetica. De theorie van de Trias Energetica houdt het volgende in: allereerst wordt ingezet op energiebesparing. Ten tweede wordt de energiebehoefte die na besparing overblijft, duurzaam opgewekt en gebruikt. Het opwekken wordt het liefst op het pand zelf of zo dichtbij mogelijk daarbij in de buurt gedaan. Ten derde: zolang met stap een en twee nog niet in alle

energiebehoefte kan worden voorzien, wordt voor het restant zo efficiënt mogelijk gebruik gemaakt van fossiele brandstoffen.

- Bij ontwikkelingen houden we zoveel mogelijk rekening met biodiversiteit, klimaatadaptatie, waterbeheer en groen.

  Dat wil zeggen dat we bijvoorbeeld niet zomaar bomen kappen bij een bouwproject, omdat dat het makkelijkst is. We kijken hoe we groen en de leefomgeving van zoveel mogelijk in stand kunnen houden en een plek geven in het bouwproject. Als dat toch niet kan, kijken we hoe we het weghalen van groen en natuur kunnen compenseren. Zo kijken we bij bouwprojecten hoe we natuur inclusief kunnen bouwen voor biodiversiteit, samen met maatregelen voor klimaatadaptatie. Zo bouwen we bijvoorbeeld volgens normen voor klimaatadaptatie, zodat we ons als mens aanpassen aan het veranderende klimaat en de biodiversiteit in evenwicht houden.

- Als het mogelijk is, sluiten we in de uitvoering voor energie en klimaat aan bij andere opgaven, zoals vervanging van riolering, mobiliteit en beheer.

  Bij ingrijpende projecten waarbij de straat open moet, is het fijn als dat niet meerdere keren hoeft voor verschillende zaken. Daarom proberen we met projecten voor energie en klimaat zoveel mogelijk aan te sluiten bij beheerwerkzaamheden die gepland staan. Dan kan dat tegelijk en leiden werkzaamheden tot minder overlast.

- We stimuleren en ondersteunen inwoners en bedrijven om hun woningen en bedrijven klimaatbestendig te maken.

  We ondersteunen inwoners en bedrijven om hun perceel klimaatbestendig in te richten. We helpen met ontstening en het vergroenen van hun percelen. Ook het afkoppelen van regenpijpen, de opvang van water en water vertraagd in de bodem laten zakken horen daarbij. Bij vergroening informeren we over soorten groen die ook de biodiversiteit versterken.

- We zoeken aansluiting met buurgemeenten.

  Voor de opwek van grootschalige energie en warmte, zoeken we aansluiting met andere gemeenten om samen geschikte locatie(s) te vinden. Als we als gemeenten samen optrekken, kunnen we meer doen.

- Als gemeente geven we zelf het goede voorbeeld.

  Waar inwoners en bedrijven aan de slag gaan met verduurzaming van hun woningen en bedrijven, verduurzamen we als gemeente ook ons eigen vastgoed. Zo gaan we in 2023 en de jaren daarna verder met de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen door het toepassen van duurzaamheidsmaatregelen. Als gemeentelijke organisatie besteden we ook onze energie anders aan. We kopen groene energie in en werken we met groene energie die zo dichtbij mogelijk wordt opgewekt. Daarnaast zorgen we er ook voor ons openbaar groen klimaatadaptief en bio divers wordt ingericht.

3. Thema's Energie en Klimaat

3.1 Inleiding

Zoals hierboven benoemd ligt de focus op de vier thema's: Regionale Energiestrategie (RES), zon- en windbeleid, warmtetransitie en klimaatadaptatie, aansluitend mitigatie en adaptatie. Hieronder wordt per thema uiteengezet wat de opgave is tot en met 2030, met een doorkijk naar 2050. Daarbij zijn ook de doelstellingen opgenomen die de stip op de horizon neerzetten. Dit zijn de harde doelstellingen, waar we elk jaar dichterbij moeten komen. De resultaten die we boeken binnen de doelstellingen moeten meetbaar en tastbaar zijn. Hoe we de resultaten monitoren, is uiteengezet in het hoofdstuk 'Monitoring'. Tussentijds kunnen er door bijvoorbeeld nieuwe inzichten, informatie en innovaties veranderingen ontstaan in de doelstellingen. Zo kunnen er door nationale en Europese wetgeving en richtlijnen andere doelstellingen bij komen of worden aangescherpt. Ook op regionaal en gemeentelijk niveau kunnen we tot nieuwe inzichten komen. Zo zijn er nog beleidsstukken die in 2023 en de jaren daarna worden opgesteld, maar wel een plek moeten krijgen in de nota. We houden dit in de gaten en mocht een herijking nodig zijn, dan gaan we met een voorgestelde herijking van de nota terug naar de gemeenteraad.

3.2 Regionale Energiestrategie (RES)

3.2.1 Inleiding

Nederland moet 35TWh aan elektriciteit produceren tot 2030. Gemeenten zijn door het Rijk ingedeeld in regio's, voor regionale samenwerking. Elke regio moest uitzoeken hoe zij hieraan konden bijdragen door te inventariseren waar wind – en/of zonneparken zouden kunnen komen. Zo ook de regio Noordoost Brabant waarvan Vught een onderdeel is.

3.2.2 Regionale Energiestrategie Noordoost-Brabant (RESNOB)

In 2021 is de Regionale Energiestrategie Noord Oost Brabant 1.0 (RES NOB 1.0, hierna: RES) vastgesteld in de gemeenteraden van de hele regio, ook in Vught. Hiermee heeft de gemeenteraad namens gemeente Vught ingestemd met het Vughtse deel van de opgave van Noordoost Brabant als onderdeel van de energietransitie van Nederland. In Vught hebben we een opgave om een vermogen van 0,05TWh aan grootschalige energie te installeren. Dat kan met zon- en/of windenergie.

De opgave in de RES 1.0 gaat over grootschalige opwek van elektriciteit, energiebesparing en in mindere mate warmte. In de RES 2.0 die in 2023 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd, zal ook energiebesparing en warmte uitgebreider aan bod komen naast grootschalige opwek van energie. In deze nota hebben we het wat de RES betreft alleen over de opgave uit de RES van grootschalige duurzame energie opwek.

Alle installaties groter dan 15 kWp tellen mee voor de 35 TWh RES doelstelling. Daarbij maakt het niet uit of een zonne-installatie grondgebonden is of dat het een project op daken betreft.
Voor kleinschalige zon-op-dak geldt dat hierin een autonome groei verwacht wordt van 7 TWh in 2030. Het extra vermogen dat boven deze 7 TWh gerealiseerd kan worden mag meegerekend worden als extra ambitie bovenop de 35 TWh.
Bron: Nationaal Klimaat akkoord

3.3 Zon- en wind beleid

3.3.1 Inleiding

Waar we bij de RES regionaal samenwerken aan grootschalige opwek van energie, werken we ook lokaal aan grootschalige opwek van energie met behulp van zon- en windbeleid. De gemeente moet hierin de regie nemen en een aanjagende, transparante rol nemen. In Vught hebben we zoekgebieden waar we met zon en/of wind projecten energie kunnen opwekken.

3.3.2 Grootschalige opwek

De zoekgebieden worden objectief onderzocht op potentie en haalbaarheid voor zon en/of windprojecten om grootschalig energie mee op te wekken. Na het onderzoek volgt prioritering met voorkeurslocaties voor zon en/of windprojecten. Bij de realisatie van de Vughtse opgave streven we naar zoveel mogelijk lokaal eigendom. Het liefst 100%.
Op het onderwerp lokaal eigendom wordt ingegaan in de paragraaf 'energie-entiteit' hieronder.

Na prioritering en met de start van zon en/of windprojecten geldt tot 2030 een minimaal beschikbare hoeveelheid elektrische energie van 0,05 Terawattuur (TWh) en voor 2050 0,15TWh. Of wel 50.000 Megawattuur (MWh/jr) voor 2030 en 150.000 (MWh/jr) voor 2050.

3.3.3 Kleinschalige opwek en energiebesparing

Naast grootschalige opwek van energie, boven 15 Kilowatt (kW), is er soms de wens vanuit particulieren en bedrijven (waaronder agrariërs) om met wind en/of zon ook kleinschalig energie op te wekken voor eigen gebruik. Dit kan onder, rond de 15kWp liggen of (net) erboven. Als gemeente zien we in dat er behoefte is om naast zon op dak, ook op gronden met agrarische, of andere bestemming opwek installaties met zon en/of wind te plaatsen omdat deze energie nodig is op het perceel voor eigen gebruik. Daken kunnen bijvoorbeeld ongeschikt zijn of onvoldoende plek bieden. Op dit moment staan bestemmingsplannen dat niet toe. Met particulieren en bedrijven die binnen deze categorie vallen, willen we als gemeente kijken naar maatwerkoplossingen als er geen mogelijkheid is om aan te sluiten bij een postcoderoos. Een van de voorwaarden is dat het bedrijf of de particulier bij de gemeente aantoont dat de opgewekte energie voor eigen gebruik is.

3.3.4 Energie-entiteit

Omdat we in Vught streven naar 100% lokaal eigendom van opgewekte energie en warmte, vinden we het belangrijk dat dit eerlijk in de gemeenschap wordt verdeeld. Daarom onderzoeken we in 2022 en 2023 de potentie en haalbaarheid in de gemeenschap voor het oprichten van een energie-entiteit. Voor het streven naar maximaal lokaal eigendom worden de kaders hiervoor in 2023 in beeld gebracht met het lopende (juridische) onderzoek. In de uitvoeringsplannen komt de uitwerking van deze kaders terug.

Doelstellingen zon- en windbeleid richting 2030 en 2050

1. In 2030 voldoen we aan de grootschalige opwekopgave, met de Vughtse bijdrage van 0,05TWh. Dit doen we met zon en/of windenergie in de gemeente Vught.
2. Tijdens het invullen van de opwekopgave vlak voor 2030, wordt indien mogelijk bij de ontwikkeling rekening gehouden met de opgave tot 2050, die er na 2030 nog bij komt.
3. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk lokaal eigendom, met als doel 100% lokaal eigendom, wat is geborgd in de energie-entiteit.

3.4 Warmtetransitie

3.4.1 Inleiding

In 2050 moeten we Vught van het aardgas af hebben. Voor 2030 is de doelstelling om met wijkgerichte plannen deze grote transitie binnen onze gemeente planmatig op te gaan zetten. Dat doen we wijkgericht, waarmee we per wijk een uitvoeringsplan opstellen hoe we deze wijk van het aardgas af kunnen halen.

3.4.2 Samenwerking voor wijkuitvoeringsplannen

We werken samen met verschillende lokale organisaties om de huidige woningvoorraad naar aardgasvrij te krijgen. Zowel met bewonersorganisaties als professionele organisaties. Dat doen we op strategisch, planmatig en uitvoerend niveau. We werken projectgericht aan isolatie acties, voorlichtingen over hoe te besparen of specifiek over technische inpassingen. Voor nieuwbouw wordt onderzocht welke normen toegepast kunnen worden bij nieuwbouw om aardgasvrij te bouwen, waarmee gebouwen energieneutraal zijn. Het effect van betaalbaarheid van woningen wordt daarin ook onderzocht. De warmte transitie is naast een technische transitie een sociale transitie, waarbij vertrouwen en bewustwording een grote rol spelen.

Doelstellingen warmtetransitie richting 2030

1. In 2030 is ten minste 20% van de woningen (2.300) van Vught aardgasvrij.
2. In 2030 heeft Vught een besparing van minimaal 11% op het gemiddelde energieverbruik van elektriciteit en warmte ten opzichte van 2017.
3. In 2030 zijn alle gemeentelijke gebouwen bij elkaar genomen nul-op-de-meter.
4. In 2030 hebben we voor elke wijk van de gemeente Vught een uitvoeringsplan.

3.5 Klimaatadaptatie

3.5.1 Inleiding

Naast het werken aan klimaatmitigatie, waarbij we afstappen van het gebruik van fossiele brandstoffen en overgaan op duurzame hernieuwbare energie, is het ook belangrijk dat we ons aanpassen aan het veranderende klimaat (klimaatadaptatie). Door de klimaatverandering hebben we te maken met klimaateffecten. Dit zijn o.a. hittestress, droogte, wateroverlast en verlies van biodiversiteit. In Vught zijn de problemen en oplossingen daarvoor al voor een groot deel in kaart gebracht. Er is beleid opgesteld, wat de uitvoeringsfase ingaat om met droogte, hittestress en wateroverlast om te gaan. Samenwerking met inwoners is hierbij belangrijk omdat we samen aan oplossingen moeten werken, op zowel openbare als particuliere grond. In de nieuwe Groenvisie worden deze onderwerpen verder uitgewerkt tot doelen met betrekking tot groen in de openbare ruimte.

Doelstellingen klimaatadaptatie richting 2030

1. In 2030 bouwen we in Vught klimaatadaptief, volgens de gemeentelijke normen die daarvoor zijn vastgesteld in 2023 of 2024.
2. Gebieden die gevoelig zijn voor hittestress, droogte en wateroverlast, zijn zover mogelijk ontsteend en vergroend om de kans op klimaateffecten te beperken of zelfs te voorkomen. Inwoners en bedrijven worden gestimuleerd en gefaciliteerd om hun percelen te ontstenen en te vergroenen.
3. Door het ontstenen en vergroenen van de openbare ruimte en private percelen, op de juiste manier, dragen we bij aan het biodiversiteitsherstel.

4. Participatie en communicatie

Bij de Nota Energie en Klimaat werken we met jaarlijkse uitvoeringsplannen. Het opstellen en uitwerken van deze plannen doen we in samenwerking met de betrokken partijen die ook bijdragen aan de uitvoering ervan. Op elk thema werken we met concrete doelstellingen voor het betreffende jaar. Elk jaar wordt het uitvoeringsplan voor het jaar erop aan het einde van het lopende jaar ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Aan het einde van 2022 wordt het uitvoeringsplan voor 2023 aan de gemeenteraad aangeboden.

Om inwoners te betrekken, informeren we actief tijdens de monitoringsmomenten en tijdens de periode dat een uitvoeringsplan wordt opgesteld. We betrekken inwoners bij de uitvoering. Bij deze werkwijze, waarbij inwoners een grotere rol krijgen in de uitvoering van beleid, willen we als gemeente de inwoners ondersteunen en samenwerken. Samenwerking kan op verschillende manieren. Hoe dit er uit ziet in de praktijk, wordt opgenomen in de jaarlijkse uitvoeringsplannen.

Er wordt al een tijd gewerkt aan een communicatieplan, met aandacht voor herkenbare communicatie, met een bepaalde frequentie, gebaseerd op de thema's. Hoe wordt gecommuniceerd en hoe vaak, wordt opgenomen in de jaarlijkse uitvoeringprogramma's.

5. Monitoring

Om elk jaar bij te houden wat we hebben gedaan en daarop terug te kijken, vermelden we in de Planning & Control cyclus de voortgang van de doelstellingen. Leidend hierin zijn de overkoepelende doelstellingen voor 2030. De doelstellingen die per thema zijn opgenomen in de nota zijn abstract. Daarom worden er per doelstelling in de jaarlijkse uitvoeringsplannen concrete acties opgenomen waaraan in het betreffende jaar wordt gewerkt. Met concrete acties worden doelstellingen kwalitatief en/of kwantitatief meetbaar gemaakt om ze toetsbaar te maken op voortgang.

6. Planmatige financiering

Op dit moment werken we op basis van financiering die voortkomt uit jaarlijkse Rijksmiddelen en autonome middelen van de gemeentebegroting. Nadeel hiervan is dat er per jaar ook weer wordt afgesloten op de projectenbalans. In de praktijk constateren we dat projecten vaak een langere doorlooptijd hebben om tot een gewenst resultaat te komen, soms gaat dat over jaren. Daar komt bij dat uitgaven bij langlopende projecten niet consistent zijn. In de nota en bijbehorende jaarlijkse uitvoeringsplannen werken we met een horizon van twee keer vier jaar tot de 'Klimaat horizon' die het Rijk heeft gesteld op 2030.

In het uitvoeringsprogramma van 2023 kijken we daarom ook welke middelen we nodig hebben voor activiteiten die we doen met de uitvoeringsprogramma's van 2024, 2025 en 2026. We stellen de raad in het uitvoeringsprogramma van 2023 voor om een 'Bestemmingsreserve Energie en klimaat' te vormen voor de uitvoeringsplannen van 2023, 2024, 2025 en 2026.

Een bestemmingsreserve is een reserve voor toekomstige uitgaven (acties uitvoeringsplannen 2024, 2025, 2026). Het doel waarvoor deze reserve gevormd wordt, alsmede de bedragen die nodig zijn, is een bevoegdheid van de raad. Een jaarlijkse begroting sluit vanwege die pieken en dalen en de langere looptijd niet aan op dat uitgavenpatroon. Een bestemmingreserve biedt mogelijkheden over een langere looptijd dan een jaar, zodat budget beschikbaar blijft tijdens de looptijd van de uitvoering.

Hierboven is bij het deel over zon- en windbeleid ingegaan op het onderzoek naar de energie-entiteit. In het Uitvoeringsprogramma 2021-2026 van het college is opgenomen dat er een klimaatfonds wordt opgericht. Er kan een fonds worden opgericht met winsten die uit zon- en/of windprojecten van de energie-entiteit komen. Het geld wat in het fonds zit, wordt ingezet om de warmtetransitie te versnellen.

Uitvoeringsplan Nota Energie en Klimaat Vught 2024

Versie 29 november 2023

1. Inleiding

1.1 Leeswijzer

Voor u ligt het uitvoeringsprogramma voor het jaar 2024 van de Nota Energie en Klimaat 2022-2030. In de Nota Energie en Klimaat zijn de overkoepelende vier thema's: Regionale Energiestrategie (RES), beleid grootschalige energie opwek, warmtetransitie en klimaatadaptatie opgenomen. Per thema zijn doelstellingen omschreven, waaraan richting 2030 en indien mogelijk 2050 gewerkt wordt om deze te behalen. Per jaar wordt met uitvoeringsplannen gewerkt aan deze doelstellingen, met concrete acties. In dit uitvoeringsprogramma zijn voor het jaar 2024 de concrete acties opgenomen, behorend bij de doelstellingen per thema.

Thema	Doelstelling	Concrete acties	Planning	Financiën thema totaal (x €1.000)[1]
1. RES en beleid grootschalige energie opwek	1. In 2030 voldoen we aan de grootschalige opwekopgave, met de Vughtse bijdrage van 0,05TWh. Dit doen we met zon en/of windenergie in de gemeente Vught.	1.1.1 Selectie voorkeurslocaties voor de opwek van grootschalige energie met energieprojecten, na afronding PlanMER.	Afgerond in Q2	
		1.1.2 Voorkeurslocaties voor de ontwikkeling van energieprojecten worden opengesteld voor ontwikkeling, met zoveel mogelijk lokaal eigendom.	Vanaf Q2	100[2]
		1.1.3 Geschikte en beschikbare grote (bedrijfs)daken worden belegd met zonnepanelen voor de opwek van grootschalige energie, met zoveel mogelijk lokaal eigendom.	Vanaf Q1	
		1.1.4 Mogelijke locaties voor zonnecarports worden onderzocht op haalbaarheid (o.a. Moleneindplein, Bergenshuizen en Elzenburg).	Afgerond in Q4	8

[1] In de opgenomen bedragen per thema is personele inzet niet meegenomen, m.u.v. projectleider bij 2.1.3 en 2.1.4. Personele inzet is wel geraamd in meerjarenbegroting.

[2] Er is voor het begroten van budget alleen uitgegaan met de inzet van een projectleider bij 1.1.2. Er moeten nog bestuurlijke keuzes worden gemaakt na afronding van het PlanMER over ontwikkellocaties voor een of meerdere energieparken. Daarom is nu nog niet inzichtelijk welke andere kosten en dekking daarvoor moet worden opgenomen. Dit zal in 2024 duidelijk worden als er ontwikkeld wordt.

	2. Tijdens het invullen van de opwekopgave vlak voor 2030, wordt indien mogelijk bij de ontwikkeling rekening gehouden met de opgave tot 2050, die er na 2030 nog bij komt.	1.2.1 Zie 1.1.1 t/m 1.1.3.		
	3. Er wordt gestreefd naar zoveel mogelijk lokaal eigendom, met als doel 100% lokaal eigendom.	1.3.1 Zie 1.1.2 en 1.1.3.		30
2. Warmtetransitie	1. In 2030 is ten minste 20% van de woningen (2.800) van Vught aardgasvrij.	2.1.1 Uitvoeringsplan Helvoirt wordt opgesteld en vastgesteld (met Huis en Omgeving in Transitie (hierna HOT)).	Afgerond in Q2	
		2.1.2 Uitvoeringsplan Loyolalaan wordt opgesteld en vastgesteld (met Vughtse Energietransitie (hierna VET)).	Afgerond in Q2	
		2.1.3 Opstellen uitvoeringsplan wijk met gemengd bezit (met lokale partner).	Vanaf Q2	68
		2.1.4 Opstellen uitvoeringsplan Cromvoirt (voorkeur met lokale partij).	Vanaf Q3	45
		2.1.5 Projectontwikkelaars worden gestimuleerd om ENG, circulaire en klimaatadaptieve normen in projecten toe te passen.	Continu	
		2.1.6. Er wordt uitvoering gegeven aan het pre-Soortenmanagementplan (hierna pre-SMP) en Soorten managementplan (SMP).	Continu	150

	2. In 2030 heeft Vught een besparing van minimaal 11% op het gemiddelde energieverbruik van elektriciteit en warmte ten opzichte van 2017.	2.2.1 Acties voor energiearmoede met in 2023 verkregen SPUK geld zijn afgerond.	Afgerond in Q4	184
		2.2.2 Energieadviesgesprekken met energiecoaches van VET om inwoners met energiearmoede te helpen is afgerond (met VET).	Afgerond in Q4	
		2.2.3 Er zijn 200 energieadviesgesprekken beschikbaar voor huishoudens die geen energiearmoede hebben.	Continu	
		2.2.4 Regionale aanpak energiearmoede met 'Energiehulp' is afgerond.	Afgerond in Q1	
		2.2.5 De witgoedregeling voor huishoudens met energiearmoede is afgerond.	Afgerond in Q4	210
		2.2.6 Uitvoeringsplatform van de RESNOB wordt opgestart om het NIP gezamenlijk met de regio op te pakken. Gemeente Vught neemt actief deel.[3]	Vanaf Q1	
		2.2.7 Inwoners en ondernemers kunnen een particuliere of zakelijke stimuleringslening van de gemeente aanvragen bij het Stimuleringsfonds	Vanaf Q1	1500

[3] De uitgaven voor het uitvoeringsplatform zijn nog niet opgenomen in de meerjarenbegroting. Deze uitgaven zijn direct gekoppeld aan de aangevraagde subsidie vanuit het Nationaal Isolatie Plan (NIP). Indien deze worden toegekend verwerken we deze in Burap I 2024. Uitgangspunt is en blijft dat de uitgaven binnen de beschikbaar gestelde budgetten plaatsvinden.

		Volkshuisvesting (SVn) om energiebesparende maatregelen te treffen.		
	3. In 2030 zijn alle gemeentelijke gebouwen bij elkaar genomen nul-op-de-meter.[4]	2.3.1 Het streven is om de verduurzamingswerkzaamheden voor de gemeentelijke gebouwen: werf/milieustraat en kringloopwinkel en Elzenburg eind 2024 af te ronden. 2.3.2 In het derde kwartaal is de engineerfase van het tweede cluster gebouwen (2 of 3) afgerond en worden deze gebouwen voor realisatie van werkzaamheden ter besluitvorming voorgelegd aan de raad. 2.3.3 Na besluitvorming over het eerste cluster gebouwen, start in het vierde kwartaal de realisatiefase. 2.3.4 Er wordt gestart met de engineerfase van het tweede groepje gebouwen.	Aanvang in Q1 Afgerond in Q3 Aanvang in Q4 Aanvang in Q4	
	4. In 2030 hebben we voor elke wijk van de gemeente Vught een uitvoeringsplan.	2.4.1 Evaluatie en monitoringsrapportage voor de uitvoeringsplannen. 2.4.2 Routekaart tot 2050 om elke wijk in Vught van het aardgas af te halen.	Continu Afgerond in Q4	

[4] De uitgaven ten behoeve van de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen zijn als investeringskrediet in de Programmabegroting 2024 verwerkt.

3. Klimaatadaptatie[5]	1. In 2030 bouwen we in Vught klimaatadaptief, volgens de gemeentelijke normen die daarvoor zijn vastgesteld in 2023 of 2024.	Zie 2.1.5.		
	2. Gebieden die gevoelig zijn voor hittestress, droogte en wateroverlast, zijn zover mogelijk ontsteend en vergroend om de kans op klimaateffecten te beperken of zelfs te voorkomen. Inwoners en bedrijven worden gestimuleerd en gefaciliteerd om hun percelen te ontstenen en te vergroenen.	3.2.1 Burgerinitiatief KANT krijgt financiële middelen van de gemeente om acties met en voor inwoners te organiseren. 3.2.2 De subsidieregeling voor het afkoppelen van verhard oppervlak door ontharden of de aanleg van een groen dak loopt en inwoners kunnen deze aanvragen.	Vanaf Q1 Continu	
	3. Door het ontstenen en vergroenen van de openbare ruimte en private percelen, op de juiste manier, dragen we bij aan het biodiversiteitsherstel.	3.3.1 Vanaf 2024 tot en met 2026 is geld beschikbaar voor het aanplanten van extra bomen in de openbare ruimte. De bomenkansenkaart zal hiervoor als uitgangspunt genomen worden voor de aanplant in 2024. 3.3.2 De gemeente zet in op het afkoppelen van verhard oppervlak, water vasthouden door infiltratie of het transporteren naar een waterbergende voorziening. 3.3.3 Er wordt gestart met grootschalige aanplant van bomen in het buitengebied op de door het college aangewezen locaties.	Continu Continu Vanaf Q1 2024	

[5] Kosten en dekking voor uitvoering van de concrete acties zijn bij de hierbij behorende taakvelden opgenomen in de P&C producten.

4. Algemeen	4.1 Voortgangsrapportage Nota Energie en Klimaat Vught 2022-2030.	4.1.1. In de begroting worden acties en activiteiten opgenomen uit het uitvoeringsplan en in de jaarrekening van de P&C cyclus wordtover de voortgang daarvan (en eventueel losstaande acties en activiteiten) gerapporteerd.	Continu	
	4.2 Communicatiekalender is opgesteld en wordt uitgevoerd.	4.2.1 Elk kwartaal wordt gecommuniceerd over een onderdeel van de thema's en een compacter deel daarvan in de andere gemeentelijke kanalen.	Continu	15
	4.3 De gemeente doet mee en draagt bij aan Festival Futura 2024.	4.3.1 Elk jaar organiseren VET en HOT met andere partijen Festival Futura. De gemeente neemt deel en ondersteunt het festival financieel middels een incidentele subsidie.	Afgerond in Q4	12
	4.4 Subsidies duurzame activiteiten	4.4.1 De gemeente biedt de energiecoöperaties Budgetbasissubsidie aan en heeft voor burgerinitiatieven die bijdragen aan energiebesparing onder voorwaarden incidentele subsidiemogelijkheden.	Continu	28
	4.5 Klimaatburgemeester en jongeren.	4.5.1 De gemeente ondersteunt de klimaatburgemeester met activiteiten. 4.5.2 De gemeente werkt met de maatschappelijke partners aan aansprekende manieren om jongeren te betrekken bij en bewust te maken van energie en klimaat.	Vanaf Q1 Vanaf Q1	3 2
	4.6 Fysieke energie- en klimaatloket Vught	4.6.1 In 2024 is het energie- en klimaatloket operationeel en kunnen inwoners en ondernemers advies vragen over energiebesparing. Ook voor andere algemene vragen rondom energie en klimaat(adaptatie) of acties die worden georganiseerd om energiearmoede te bestrijden, kan men in het loket terecht.	Continu	50